Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput V

urn:nbn:de:bsz:31-97032

Visual Library

ſiorem geſtant. Atque adeo poſtquam illis promiſſa barba exorta eſt, nullo jam veſtitu utuntur, ſed capillos quidem à tergo multo infra genua demittunt, barbam autem ante ad pedes protrahunt: deinde cum totum corpus pilis obduxerunt, ſeipſos cingunt illis veſtimenti loco utentes. Sed & veretrum illis eſt valde craſſum, adeoque magnum, ut ad pedum uſque malleolos pertingat. Sunt porro ſimi atque deformes. Oves autem eorum ſunt agnis noſtris pares; boves & aſini ad noſtrorum arietum magnitudinem accedunt: equi item eorum, & muli, cæteraque veterina animalia arietes magnitudine non ſuperant. Horum Pygmæorum tria millia Rex Indorum in ſuo comitatu habet. Sunt enim ſagittarii peritiſſimi. Iuſtiſſimi autem ſunt, & iiſdem quibus reliqui Indi legibus utuntur. Lepores & vulpes non canibus, ſed corvis, milvis, cornicibus & aquilis, venantur. Lacus eſt apud eos octingentorum ſtadiorum ambitum habens, cui, quoties à nullo vento agitatur, oleum ſupernatat: quod quidam ex ejus medio ſcaphis hauriunt, navigiolis per eum navigantes, atque eo utuntur. Vtuntur autem & oleo ex ſeſamo & ex nucibus: ſed præſtantius eſt, quod è lacu illo hauritur. Hactenus ille. *Antonius Pigafetta* inter Moluccas in inſula quadam eos comperit; ſed & in inſula Caphi. ***Iovius** l. 3. de rebus Moſcoviticis*, ultra Lapones eſſe ſcribit. ***Odericus*** denique *de reb. Indicis l.* 1. trium palmarum à ſe compertos, qui ætatis anno quinto jam gignerent aſſeverat.

CAPUT. V.

DE GENERATIONE.

ARTICULUS I.

DE SEMINE.

SEmen nobiliſſimum in generatione principium multis reſiſtit injuriis. Id vel ex eo apparet, quod multarum rerum eſſentia in multis mutationibus integra, & ſub

ſub alterius formæ dominio deliteſcere poteſt. Alatur capra herbis quibuſdam purgantibus: lac capræ illius bibat nutrix, fiet ut infans qui hoc ſuxerit, purgetur: Cum tamen in ventriculo capræ herbæ illæ mutentur in chylum; ex chylo fiat ſanguis in hepate, ex ſanguine in mammis lac. Lac hoc ubi nutrix bibit, rurſum fit ex lacte in ventriculo nutricis chylus, ex chylo ſanguis, ex ſanguine lac. *A fide digno viro accepi*, inquit *Sennertus de Conſ. & Diſſenſ. è ſpuma canis rabidi in veſte vel linteo hærente animalcula quædam parvis catellis ſimillima progenita fuiſſe.* Solet interdum in virginibus & viduis ſalacioribus retentum putreſcere in utero, deleteriam acquirere vim, & mirifica excitare ſymptomata. Vapor enim malignus ſuſcitatus, inteſtina, ventriculum, hepar ac diaphragma comprimit, reſpirationem tam exilem reddit, ut ad ſenſum plane periiſſe videatur. Cum imminet res aliqua à regione pectinis & umbilici verſus diaphragma, & ventriculi orificium aſcendens ſentitur, cordis palpitatio, cardialgia, vertigo, & pallor oboritur. Dum præſens eſt, ſubito mulier proſternitur, reſpiratione, loquela, viſu privatur (multæ ſic per triduum jacuere; pro mortuis ſepultæ nonnullæ; quædam à *Veſalio* ſumma cum infamia diſſecta) Epilepſia, convulſione & deliriis interdum infeſtatur, & pro ratione maligni vaporis in hanc vel illam irruentis partem, afficitur. Exaudiuntur interdum ex imis viſceribus miræ voces, ranarum coaxatus, ſerpentum ſibilli, crocitus corvorum, gallorum cucurritus, latratus canum; quæ pro viarum & erumpentis ſpiritus proportione caſum effingere *Gemma Friſius l. 1. cap. 6. Coſmocrit.* exiſtimat. Præſidis Rhotomagenſis filiæ continuo ridebant, nec à riſu quacunque tandem re adhibita dimovebantur. *Holler. de inter. morb.* Accidit interdum ut imaginatione læſa, Melancholia laborent, Diabolum præſentem ſibi imaginentur, furorem uterinum, & Melancholiam errabundam, (hæc menſe Februario præſertim viget, & autumno cumulatur) acquirant. His poſitis diverſa & mirabilia in diverſis etiam linguis pro-

proferri. Concubitus ab obviis expeti, nocturnos diſcurſus, & circa mortuorum ſepulchra latebras quæri, medici innuunt. *Henr. Petrejus Noſolog. Harmon. Diſcurſ. 3.* Imo legimus Mileſias virgines, cum hoc conflictatas morbo, violentas ſibi intuliſſe manus. Cæterum ordo formationis eſt iſte. Membranæ fætum ambientes primo omnium formantur. His enim nobilior ſeminis pars concluditur, ſpiritusque ac ſeminis obvallatur calor. Partes poſt ſpermaticæ ſimul omnes delineantur; & ſuo quæque ordine pro ratione dignitatis perficiuntur. Aliæ tamen citius, aliæ tardius formam abſolutam accipiunt. Hinc primo conceptus tempore tres quaſi bullæ, ſpiritibus turgentes, quæ cerebri, cordis, & jecoris ſunt rudimenta, & innumera fere filamenta, quæ venis, nervis, & arteriis originem præbent, & ſolidarum partium quaſi ſunt ſtamina, apparent. *Sennert. l. 1. Inſtit c. 9.* Interdum & ſuperfætatio accidit. Ea gemino partu alterum marito ſimilem, alterum adultero genuit. Proconneſia ancilla ejuſdem diei congreſſu unum domino, alterum procuratori ejus; alia quædam unum juſto partu, alterum quinque menſium edidit: alia denique ſeptem menſium edito puerperio, inſecutis menſibus geminos enixa eſt. *Plin. l. 7. Hiſtor. Natur. c. 11.*

ARTICULUS II.

DE MENSTRUO SANGVINE & LACTE.

FRigiditas mulierum, & generatio facit, ut non omnis abſumatur in eis ſanguis. Quia vero non ſemper adeſt fætus, in vaſis circa uterum tum colligitur, & ſingulis menſibus foras, ne graventur, expellitur. Menſes hinc dixere Medici. Prima juventa expulſionis fiunt primordia: modum fluxionis uteri vel fundus vel collum determinat. Obſervatum recens natam, mammis pendulis, alarum & pubis ornatam pilis, quinquennem paſſam decurſum etiam ſine diſpendio:

Schenck. l. 4. Obſervat. Quin quærit natura alibi viam, dum ſueto nequit ire tramite. Puellæ Saxonicæ per oculos fluebant: Ex auribus religioſæ cuidam: per nares uxori Parei: per vomitum Stutgardianæ puellæ: per ſputum in Chio inſula ancillæ: per mammas nonnullis apud Amatum: per umbilicum mulieri Tridentinæ; & quod mirum per minimum manus digitum & per annularem ſiniſtræ manus menſibus ſingulis Moniali: *Ludov. Mercat. l. 1. cap. 7. de mulier. affectib.* Non uniformis autem omnibus eſt fluxus. Bene habitæ bis in anno habent ſine diſpendio: quædam ne ſemel quidem. At antequam concipiant, ſolere habere *Hortenſius* prodit *Inſtit. Medic. l. 1. cap. 28.* Qui ex matribus ſero menſtrua paſſis naſcuntur, infirma ut plurimum ſunt valetudine. Sic fuit in *Franciſco II. Rege Galliarum, qui per nares mucore nunquam emiſſo, raro per os exſcreatu purgabatur, decumbente interim in auriculam excrementorum colluvie, ac per eam exonerante ſe cerebro, quod tandem lethali putrefactioni cauſam præbuit. Thuan. l. 23. Hiſtor.* Vim illi venenatam ineſſe affirmat *Plinius*, dum *l. 7. cap. 15. l. 19. c. 1.* ſcribit: *Nil facile reperitur mulierum menſtruo magis monſtrificum. Aceſcunt ſuperventu muſta: ſterileſcunt tactu fruges: moriuntur inſita: exuruntur hortorum germina, & fructus arborum quibus inſedere, decidunt: ſpeculorum fulgor aſpectu ipſo hebetatur: acies ferri præſtringitur, eboriſque nitor. Alvi apum moriuntur: at etiam ac ferrum rubigo protinus corrumpit, odorque dirus aera. In rabiem aguntur eo guſtato canes, atque inſanabili veneno morſus infligunt: Etiam formicæ animali minimo, ineſſe ſenſum ejus ferunt, abjicique guſtatas fruges, nec poſtea repeti.* Lac in virorum etiam aliquando inventum mammis: Teſtatur enim *Cardanus de ſubtil.* Antonium Benzum, annum agentem trigeſimum quartum, pallidum, barba rara, pingui habitu, tantum lactis in mammillis habuiſſe, ut infantem lactare poſſet. Qui novum luſtrarunt orbem, narrant, viros pæne omnes maxima lactis abundare copia. *Ariſtoteles* vidit in Lemno captum, è quo tantum emulctum lactis, quantum ad colo-

coloſtra facienda ſatis fuit. *l. 3. Hiſtor. Animal. cap.* Lapideſcere interdum obſervationes apud *Schenckium* teſtantur. In virginibus eſſe negat *Matthæus* Medic. *quæſt. Centur. qu.* 14. affirmat *Heurnius ad l. 5. Aphoriſ. 39. Si virgines hujuſmodi ſanguine*, inquit, *abundent, & ab ea ſanguinis copia menſes ſupprimantur, niſi ejuſmodi plethoro; aut ſanguinis emiſſione, vel vomitu, vel per hæmorrhagiam, aut per hæmorrhoides, vel per dyſenteriam* αἱματώδην *excernatur; & ſi his mammæ calidiores fuerint & atterantur, eo aliquando is poterit decumbere, & in lac converti.* Hippocrates vero eodem Aphoriſmo: *Si mulier, neque prægnans, neque puerpera, lac habeat, huic ſuppreſſa ſunt menſtrua.* Attamen id raro fieri fatendum eſt, cum lac ad fætus alimentum Natura ordinaverit.

ARTICULUS III. DE MEMBRIS GENERATIONIS.

PAuca de his & pura mente, eademque qua ſcripta ſunt legenda: *Syllam* miorchem fuiſſe tradunt hiſtoriæ; triorchem *Philippum Landgravium Haſſiæ* author eſt *Thuanus l.* 41. Addit, tam inexhauſti ad Venereos uſus fuiſſe ſucci, ut, cum uxore ſola uteretur, & illa toties eum admittere non poſſet, vir alioqui caſtus, ex ejus permiſſu, negotio cum paſtoribus communicato, concubinam ſuperinducere coactus fuerit. Princeps quidam Germanus bombardæ evitatus ictu, argenteum ſibi fabricari curavit penem; hocque liberis ſucceſſu felici navavit operam. *Nancel. Analog. Microcoſ. l. 7.* Taurus cum ſtatim à caſtratione iniviſſet, implevit. *Ariſtotel.* Exciſum coiviſſe virum apud *Albertum* legitur. Sine mentula quidam natus eſt, cum ſcroto & teſticulis; alter ſine utriuſque ſexus partibus. *Schenckius in Obſervat.* Clauſtrum virginale virgines habere certum eſt. Illud vero non pellicula quædam in medio uteri tranſverſim collocata, quæ cervicem faciat imperviam: Sed quatuor carunculæ in

coronam collocatæ, interventu parvularum fibrarum, donec vi rumpantur, ad invicem circulariter corrugatæ, foramen in medio ſui relinquentes, ut inde poſſent menſtrua ab utero provenientia fluere. *Ludovic. du Gardin Anatom. cap. 99.* Sectum quibuſdam aliquoties ſine incommodo uterum, partus Cæſarei oſtendunt exempla; exſectum plane cuidam ob petulantiam ſine vitæ diſpendio teſtantur hiſtoriæ Medicæ. Puellam ex pudendis vaticinatam ſe vidiſſe affirmat *Rhodiginus*: idem à Pythia ſacerdote Apollinis factum, *Chryſoſtomi* aſſertio eſt.

ARTICULUS IV.

DE SEXU FÆMINEO.

DVplicem eſſe ſexum nemo ignorat. Maſculinum ſuperiorem, vilioris fæmineum naturæ, omnia fere oſtendunt. Subjectionem certe huic imperavit DEVS; illi conceſſit imperium; Corpuſque ſi ſpectemus, habet hoc in quo ſortis ſuæ inferiorem oſtendit gradum, temperamenti præſertim & excrementorum ſi attendatur ratio. Hinc, quia triſtes ob menſtruorum decurſum diffundunt halitus, & nucem myriſticam, & corallium ſquallido ac nigricante inficiunt colore: Cum contra illa pinguior maſculi reddatur geſtatione: rubicundius iſtud. *Lemn. l. 2. c. 12. de Occult.* Ita eis facilis, bile accenſa ſubito ebulliente: & ob caloris defectum minor ingenioſitas. Quantum ad libidinem, magis accendi hunc ſexum quàm maſculum, in communi jam eſt opinione; ſed & in ipſo gradus concedi nemo negabit. Quia enim in pallidis & macilentis, acri mordacique ſucco genitales imbutæ ſunt partes, humectarique inde poſtulant; rubicundis & obeſis ſalaciores eſſe conjicit *Lemnius l. 2. de Occult. cap. 37.* Ruta libidinem in viris extinguit, auget in fœminis *Secundus Philoſophus* cum omnem mulierem fornicatricem eſſe ſibi perſuaſiſſet; &, facto ipſo periculo, de matre id verum cognoviſſet. Non re quidem

dem peracta, ſed adulterum filium admiſſura ſi voluiſſet exequi; ab Adriano quid eſſet mulier, interrogatus, ſubjecit; *Hominis confuſio, inſaturabilis beſtia, continua ſollicitudo, indeſinens pugna viri, incontinentis naufragium, humanum mancipium.* Quidquid autem ſit: ita tamen abjectus non eſt hic ſexus, ut non aliquæ ſupra ſortem inveniantur. In obſidione Braunſvicenſi militis officium præſtitit quædam; idem in Cæſaris caſtris olim altera. *Camer. Hor. ſubciſ. cap. 76. Cent. 3. Eudoxia* uxor Theodoſii Iunioris ſcripſit Poemata, & extat ejuſdem Homerocento de Servatore. Idem ex Virgilianis verſibus *Proba Falconia* præſtitit. *Iohanna Graja* Ebræam Græcam, & Latinam linguas calluit; *Olympia Fulvia Morata* Græce ac Latine verſus ſcivit pangere; & cum ad Orthodoxam defeciſſet religionem, totam ſe Theologicis mancipavit ſtudiis. Quid vero dicam de *Eliſabetha Anglorum Regina*? Hæc certe virtutibus ſuis univerſo admirationem incuſſit orbi. Pontificem quoque Sixtum in tantam rapuit, ut eam ſolam cum Henrico IV Galliarum Rege in conſilio de univerſi orbis Chriſtiani ſumma recte adhiberi poſſe, diceret. Abiiſſe quaſdam progreſſu temporis in viros exempla reſtantur. Antiochiæ illuſtris virgo deſponſata poſt dolores virilia recepit. Mævaniæ altera quoque in virum abiit. Romæ alia ipſo nuptiarum die erupto genitali vir apparuit. *Volat. l. 24. Comm. Vrbin.* Idem Æmiliæ fæminæ poſt duodecimum conjugii annum accidit. Plura exempla vide apud *Schenck*.

ARTICULUS V.
DE VAGITU UTERINO.

INfantes in utero materno fleviſſe nonnullorum annotatum obſervatione; & ita quidem ut exaudiri ſatis bene potuerint. Apud *Weinrichium de monſtris* exempla invenies. Quidam vero *Poëta* de quodam:

Mirandum fœtus materna clauſus in alvo
Dicitur inſuetos ore dediſſe ſonos.

Cauſa ſubeſt; doluit ſe anguſta ſede teneri,
Et cupiit magnæ cernere molis opus.
Aut quia quærendi ſtudio vis feſſa parentum
Aucupiis aptas innuit eſſe manus.

Mali id aliquid vel fætui vel matri portendere exiſtimant alii: quidam autem & rationi & experientiæ adverſari judicant. Experientiæ, quia certum non extat apud antiquos philoſophos ſimile quid accidiſſe unquam. Rationi, quia non fit ploratus auditu perceptibilis, abſque aëris per os attracti & inter exſpirationem ad aſperam arteriam alliſi, certoque modo formati in ore & palato, emiſſione. Nam, cum venis & arteriis, urachoque, aliis rebus impletis, reciproco aëris curſui locus non ſit, neque etiam tantæ copiæ meatus per cor poni debeat; ob inſigne caloris periculum per umbilicum ingredi non poterit, nec per uterum admittetur. Membranæ enim quibus obvolvitur, tam laxos non habent poros, ut tranſeat aër; nec uterus, etſi pondere hiet, auram admittere poteſt: Ne dicam, lentore excrementitio occupata eſſe omnia. *Libav.* omnia quæ in thorace ad reſpirationem requiruntur, febrefacta ſupponit; aëremque halituoſum internum ex humoribus calore agente natum, & intra domicilium infantis atque etiam in capacitate pulmonum concluſum, à fætu eliſum, ſufficere autumat. *Vide diſc. de vagitu &c.*

ARTICULUS. VI.
DE PARTV NVMEROSO.

IN unica generandi facultate homini conceſſa, contingit etiam varietas, temporis rationem ſi ſpectes & numeri. Alii quinto naſcuntur menſe, ſexto alii, alii ſeptimo, octavo, nono quibuſdam decimus, & decimus tertius, nonnullis etiam decimus quintus tribuitur. Geſtatus quidam per viginti tres menſes apud *Paſchal. in Biblio. Medica:* biennio apud *Aventinum l. 5. Annal.* qui loquens natus eſt: quatuor annis

apud

apud Mercurialem. Interim tamen nonum & decimum menſem naturalem legitimi partus terminum Medici ſtatuunt; Cum fœtus jam grandior nec alimentum copioſum habet, nec locum in quo contineatur ſat amplum. Quinto menſe natos debiliſſimos eſſe, vel puella apud *Valeſium de Philoſ. ſacra cap.* 18. (Cujus gracilitas ac tenuitas major, quam mulieribus eſſe conſuevit, fuit) oſtendit, ſeptimo infirmos imperfectionis alicujus ſuſpicio, octavo vix vitales, conatus exeundi ſeptimo factus, & inde contracta infirmitas quibuſdam perſuaſit. Veſtilia tamen C. Herdicii ac poſtea Pomponii Orfiti clariſſimorum virorum conjunx, ex his quatuor partus enixa, Sempronium ſeptimo menſe genuit, Suillium Rufum undecimo, Corbulonem ſeptimo, utrumque conſulem: poſtea Cæſoniam Caji Principis conjugem, octavo. *Plin. l.* 7. *cap.* 5. Numerum ſi exigit, duos, tres, quatuor ſæpius parere accidit: ad majorem imo ſtupendum aſcendere nonnullæ: Ægyptia quædam apud *Gellium* uno partu quinque enixa eſt, *l.* 10. *cap.* 2. Lamiſii Longobardorum Regis mater ſeptem. *Sigebert. in Chronic.* Comitiſſa Quenfurtenſis novem. *Betraff. lib.*4.*Princip. Anhalt.* Mulier quædam apud *Albertum* viginti duorum abortum fecit: alia ſeptuaginta: alia centum quinquaginta; Cujus rei facta fides eſt, tuniculis quibus obvolvebantur, conciſis. *Cælius l.* 4. *cap.* 25. Irmentrudis Iſenberti Comitis de Altorf uxor duodecim protulit; Margarita Virboſlai Comitis conjunx triginta ſex. *Cromer. l.* 11. Margaretha Florentii Comitis Hollandiæ filia trecentos ſexaginta quinque. *Ludovic. Vives in Colloquiis.* Machtildis Comitiſſa ab Henneberg. ſub Friderico II. mille quingentos. *Aventin. lib.* 17 *Annal. Cuſpinianus* habet trecentos quinquaginta. Diviſim vero ſi ſumas, magnæ fœcunditatis mira in plurimis invenies exempla. Priamus ex Hecuba novendecim habuit liberos, triginta & unum ex aliis. Artaxerxes centum & ſex. Herotimus ſexcentos. Conradus Moſcoviæ Dux octoginta. Rex Gilolo (inſula eſt inter Moluccas) etiam ſexcentos. *Pigafetta*

Ziam-

Ziambæ, trecentos viginti quinque. Alter ſexcentos quinquaginta. Hos ſe viventes vidiſſe ſcribit *Martinus Polus l.3. cap.* 6. Ludovicus Vives in Hiſpania ruſticum vidit, cujus liberi ipſo ſuperſtite, pagum plus minus centum ædium compleverant. Et hac ætate vetula quædam de ſua loquebatur progenie. *Hem filia mea indica nepti tuæ, id eſt mulieri ex filia tua natæ, prolem prolis ſuæ ejulare. Sphinx cap.* 17. In Ægypto fæcundæ ſunt. Pariunt enim tres & quatuor idque locis nonnullis, ut plurimum quinque naſcuntur, & quædam quatuor partibus viginti edididit, quinos ſingulis partibus enixa, majorque eorum pars enutriri & adoleſcere potuit. *Ariſtot. 7. Hiſtor. Animal. cap.* 4. Multitudo Ebræorum ex Ægypto regredientium, ſi parvulos, mulieres, ſenes, & Levitas computes, poteſt dici fuiſſe, ad tricies centena millia hominum, quæ ex ſexaginta tantum perſonis, ſpacio 2150 annorum propagata ſunt. Scotiam feraciorem virorum quam frugum affirmat *Barilajus in Icone animorum.* Certè anno 1592. Scotus quidam Helſingoræ in Dania quinquaginta quatuor liberos ex una uxore, quæ quadraginta tantum annorum erat, undecim ex alia ſuſcepit; ſic ut ſexaginta quinque liberorum pater eſſet. Spacio annorum novem viginti ſeptem illa peperit, ſingulis ternos. *ex literis Dn. Brinkii ad me datis.*

ARTICULUS VII.
DE MONSTROSO PARTU.

NAtura in agendo ſuum opus intendit; at quia varia ratione primi agentis, ſeminis, conſtitutionis cæli, formatricis virtutis, imaginationis, caloris, oriri poſſunt obſtacula, aberrare interdum non mirum erit. Quamvis autem monſtra in omnibus fere corporibus ſint mixtis; tamen illa præcipue, quæ in animantibus fiunt monſtra attenduntur; & vel in quantitate vel in qualitate accidunt talia. Capite con-

te connexos gemellos quædam Turonenſis anno 1569 enixa eſt. *Pareus l. 24. Oper. cap. 2.* A cervice totum bicorporeum Avenione vidit *Valeriola Locor. Com. l. 1. cap. 8.* Adverſis frontibus ſibi cohærentes gemellas virgines, quarum una procedente retrocedebat altera, *Monſterus.* Florentiæ gemini exhibebantur mares; quorum alter integer corpore, alter ſcapulis alterius jungebatur ventriculo, ut totum illi videretur intruſiſſe caput; & illo ſugente non aliter commovebatur, ac ſi ipſe ſugeret. *Beniven. de reb. abdit.* Idem Lutetiæ in viro quadragenario vidit *Pareus, l. 24. c. 2.* anno 1530. Circa finem Imperii Lotharii Imperatoris edidit partum mulier, canis ac hominis ſpecie, integerrime connexis corporibus, ac dorſi conglutinatis ſpinæ. *Lycoſt. lib. prodigior.* In Scotia autem alter inferiore parte maris ſpecie, umbilicum vero ſupra geminis membris & ad uſum & ad ſpeciem diſcretis fuit. Hoc monſtrum in Muſicis educatum, varias linguas calluit: in commune conſultavit, diſſenſu orto in jurgia & rixas ſæpiſſime erupit: annos viginti & octo vixit. Et cum alterum corpus complures ante alterum dies obiiſſet; quod ſuperſtes fuit, dimidio ſui computreſcente, contabuit. *Buchan. in Hiſtor. Scotica.* Cracoviæ denique natus olim infans ex nobilibus parentibus, teter admodum & terribilis aſpectu, flammeis & radiantibus oculis, ore naribuſque bovinis, cornu figura exortis & prominentibus, dorſo pilis caninis hiſpido; ſimiatum faciebus in pectore extantibus; qua mammarum locus oculis felium ſubtus umbilicum hypogaſtrio adfixis, tetris ac minacibus; canum capitibus ad utrumque cubitum, & pedis utriuſque patellam ſpectantibus antrorſum; στεγανόπους & στεγανόχειρ, figura pedum cygni, cauda ſurſum reflexa & recurva, longitudine ulnæ dimidiæ: editus in lucem, quatuor horas vixiſſe, & tandem emiſſis vocibus; Vigilate, Dominus DEUS veſter adventat, exſpiraſſe dicitur, *Teucer. in teratoſc.* Huc pertinet fœtus lapideus Agendici Senonum; qui viginti & octo annos portatus, ex utero poſt mortem matris exciſus

ſus eſt. Hodie adhuc Agendici miraculi inſtar viſitur, expers putredinis. *Thuan. l. 76. Hiſtor.* Perſcriptum nuper ad me ab Ampliſſimo Domino Brinkio, inventum eſſe anno 1620 Hardervici annorum duodecim puerum natione Hibernum, mitè monſtroſum. Habebat enim duplex pectus, bina corda, occiput gemini capitis inſtar, loco linguæ carnis in infima oris parte particulam, in ſingulis manibus & pedibus ſex digitos, quorum minores à ſe invicem disjuncti, majores ſibi agglutinati, pedis anſerini referebant ſpeciem. Facies ipſi decora, cibus æſtate gramen, caules hyeme. Vox balatus inſtar. Plura qui ſcire deſiderat conſulat *Bauhinum de Hermaphroditis*, *Weinrichium de Monſtris*, *& alios.*

ARTICULUS VIII.
DE COMPENSATIONE.
naturæ monſtris facta.

TRaditur vulgo, defectu naturæ laborantes, improbitatis inſignis aliquid habere. Hoc interdum quidem verum eſſe invenitur: at ſemper inveniri falſiſſimum eſt. Nam, ut nihil dicam de partium diverſitate, quam obſervandam ſuadet *Lemnius*: inſtitutionis vis tanta eſt, ut Socrates, cum per naturam malus eſſe deberet, bonus eadem ſit redditus. Quin tam benigna eadem, ut ob errorem quaſi verecundia ſuffuſa, defectum aliis compenſet uberrime. *Comes Mansfeldius* viſu deſtitutus, ſolo contactu album à nigro diſcernere potuit. *Keckerm. in Phyſicis.* Hamar Dux quidam Caravanæ, ex ſolo arenæ odore, ubi eſſet agnoſcebat. *Leo African.* Francothalenſis quidam concionator, ab utero cæcus, ex tribus filiabus cujuſdam, tactu manus formoſiſſimam elegit. *Camer. Hor. ſubciſ. cent. 3. c. 80.* Et illius in defoſſis & furto ablatis quingentis aureis recuperandis apud *Panormitanum l. 3. de Alphonſo*, ſolertia, paucis ignota eſt. *Cicero* ait *Homerum* cæcum fuiſſe; at ejus picturam non poeſin nos videre.

dere. *Quæ enim (verba ejus ſunt Tuſculan. 5.) regio, quæ ora, qui locus Græciæ, quæ ſpecies formæ, quæ pugna, quæ acies, quod remigium, qui motus hominum, qui ferarum, non ita depictus eſt, ut quæ ipſe non viderit, nos ut videremus effecit.* Didymus etiam Alexandrinus cæcus ab ineunte ætate, ſapientiam divinam & humanam & didicit, & profeſſus eſt. *Ruffin. l. 11. cap. 7. Eccl. Hiſtor.* Quid jam de *Thoma Schvveikero* dicam? Sic de eo Poëta, & Medicus inſignis *Poſthius:*

Mira fides! pedibus dextræ facit omnia Thomas,
Cui natura parens brachia nulla dedit.
Namque bibit pedibus, pedibus ſua fercula ſumit,
Volvit & his libros, præparat his calamos,
Quin & literulas pede tam bene pingere novit,
Artificis ſuperet grammata ducta manu.
Maximus hoc Cæſar, ſtupuit quondam Æmilianus.
Donaque ſcribenti largus honeſta dedit.

Georgius vero *Pictorius* Villinganus *lib. 4. Serm. Convival.* teſtatur ſe Hiſpanum vidiſſe ſine brachiis natum, pedibus tam citum, ut cum illis neret, ſeu acu expeditius pingeret, quam vel citiſſima mulier ambabus manibus. Arma tam affabre tractabat idem, ut nullus militum agilitatem aſſequeretur: arcu denique tam rectus, ut nunquam aberraret à ſcopo. Vnico ictu craſſiuſculum etiam infringebat truncum. Tandem, ut concludam, facit cujuſdam ſtudioſi *Keckermannus* mentionem, *l. 1. Phiſic. c. 4.* qui uno tantum digito, & quidem minimo, in utraque manu erat præditus, pedibus ſine ullis digitis formam triangularem referentibus. Hic tamen majori unico digito quam alius quinque pollebat robore; eleganter ſatis, ſatiſque celeriter ſcribebat; pedibus tam firmus, ut rarius quam cæteri in lubricis laberetur locis. Deſinat itaque naturæ accuſare injuriam *Plinius.* Benigna erga omnes mater eſt: defectum majore compenſat uſura.

ARTI-

ARTICULUS IX.

DE VARIARUM FORMARUM Gentibus.

QVod articulo octavo de monſtroſo partu dictum eſt, raro accidit; ex conſuetudine id eſſe apud quaſdam gentes, nonnulli judicarunt. Non procul à Troglodytis in Æthiopia gentem quandam capite carere, oculos in pectoribus habere vidit Auguſtinus, ſerm. ad fratr. in Eremo. Confirmat *Solinus cap.* 53. *Plinius l.* 5. *cap.* 8. In Peruaco provincia Caraqui occipite & ſyncipite carere ſcribit *Hiſpalenſis. Sylv. p.* 5. *cap.* 35. Statim enim edito partu tabulis complanari caput, adjicit. In Guiana Epumerocacos quoſdam in navigationibus ſuis ponit *Rhalegus*. Circades populi ultra Taprobanam oblonga ſunt facie, capite equino, ſi Arriano apud *Ramuſ. tomo* 1. credimus. Per Indiæ montana capitibus ſunt caninis, armati ungulis, veſtitu tergorum amicti, ad ſermonem humanum nulla voce ſed latratu tantum ſonantes, Magaſtenis teſtimonio. *Ælian. l.* 10. *cap.* 26. in Ægypto illos ponit, ſecundum viam quæ ad Æthiopiam pertinet, deſcribitque quod ſint nigro aſpectu, vocis expertes, ſtrideant acute, infra barbam mentum poſſideant tam promiſſum, ut ſerpentum ſimile id eſſe videatur. Ex venatu Bubalorum & Dorcadum vivunt. *Auguſtinus de Civitate* DEI *l.* 16. *cap.* 6. id non eſſe incredibile exiſtimat. Panotii apud Scythiam eſſe feruntur, tam diffuſa aurium magnitudine, ut omne corpus iis contegant. *Iſidor. l.* 11. *cap.* 3. Quidam ſingulis pedibus adeo latis, ut ubi ſe defendi à calore velint, reſupinati toti inumbrentur. Quid ſi marinos dari homines & hic adjecero? Anno certe 1403 in Hollandiæ lacu capta eſt marina mulier, & Harlemum adducta; quæ docilis quidem apparuit ad nonnulla humana; ſed loqui diſcere non potuit. Anno 1526 in Friſia vir barbatus, piloſus, marinus, aliquot

vixit

vixit annos, ſed mutus. *Libav. l. 6. de Vniverſit. rerum.* Nec ita pridem, cum legati Regis Daniæ in Norvegiam vela facerent, virum faſcia ſegetum inſtructum in mari videre; qui captus, inque navi depoſitus vivere deſiit; mari injectus, revixit. Hæc ſat probati Hiſtorici. Quid ſentiamus hic non addimus: niſi & Diaboli infinitas eſſe præſtigias, & imaginationis ingentes vires, & beſtias interdum accipi pro hominibus, præſertim ſimilitudo ſi accedat. Legimus in Hiſtoria Scotica, Legatos Regis, ventorum impetu in Norvegiam delatos, beſtias villoſas hominum inſtar, in montibus oberrantes, vidiſſe; quas cum homines eſſe feros judicaſſent, feras noxias eſſe ab incolis accepere. Fruatur interim quiſque ſuo judicio, nobis ſe, prolixius de his agendi, alibi poterit offerre occaſio.

ARTICULUS X.

DE ANTIPATHIA QUADAM mira inter patrem & filium.

Parentem fuiſſe qui filium legitimum non aliter abhorrebat, quam feles cæteri; ita ut præſente & nondum conſpecto in lipothymiam inciderit, *Georgius Mylius* Theologus Ienæ referebat. Cauſam ejus diligenter inquiſivit Libavius. Et certe, ſi digna eſt accuratiori conſideratione Antipathias inter res naturales ratio; illa quæ inter liberos & parentes fuiſſe notatur digniſſima. Hoc autem primo certum eſt, nec in rationali, nec in ſenſuali parte, hujus quærendam eſſe cauſam diſcordiæ. Nam nec male voluit filio, nec Sympathia vel Antipathia στοργῆς vel ἀστοργίας dignari debet titulis. Sunt enim & in illis quæ non vivunt; & ſi in animalibus, non quatenus talia, ſed quatenus naturam habent, reperiuntur. Quia vero vix ab alio abhorruit filio, nec faſtidivit prolem cujus gratia conjugium ſuſcepit, hæreditarium id non fuiſſe malum evidens eſt. Videtur igitur probabile in eam diſpoſitionem immutatum filium, quæ

paren-

parenti ſingulariter eſt adverſata. Ea autem vel è ſeminali corpore ab utero male diſpoſito, vel à ſanguinis impuri confluxu, fomentum alterationis habente, vel à ſanguine, quo Embryo alitur oriri potuit. Hic enim ex materia alimenti diverſus evadit, vel aliqua alia cauſa interna, vel loco degenerat. Nonnunquam ſpiritus ſanguini totique naturæ aſſiſtentes, mutationem inducunt. Vel igitur mater inſigni pica laborans adverſo patri cibo delectata eſt; vel eidem ex conſternatione rei patri abominabilis, eundem impreſſit affectum: ut nihil de obſtetrice ſaga, vel occulta cauſarum qualitate dicam. Sic Vratiſlavienſis puella, epoto felis ſanguine, felinam expreſſit naturam; & Fauſtina, latronis guſtato cruore, crudeliſſimum peperit filium. Quod ſi quis una actione habitum acquiri non poſſe exiſtimat, id de potentiis naturabilibus falſum eſſe cogitet. Qui enim in antrum Throphonii ſemel olim rapiebantur, per totam vitam moroſi erant: & mulier quæ in lupi incidit foveam, ea incanuit nocte.

ARTICULUS. XI.

DE QUIBUSDAM CIRca generationem mitis.

ADjicio ea, ne, quamvis multa jam ſint dicta, deeſſe videatur aliquid, *Soranus Ephæſinus Iſag.* 17. tradit, mulieres quæ in navibus pariunt, mutos parere: non quod non loquantur, ſed quod cum eduntur, non vagiant. *Auſonius* de quodam

Genua cui patrem, genitricem Græcia, partum
Puppis & unda dedit, non bonus eſſe poteſt?
Sunt vani Ligures, mendax eſt Græcia, Ponto
Nulla fides, hæc tu ſingula ſolus habes.

Quidam nati ſignum ſecum in lucem ferunt. Thebis lanceam genitivis notis habere Spartorum familiæ datum erat. Inter quos fertur in brachio Dacorum notam originis quarto quoque partu regenerari. *Alexand. ab Alexandro lib.* 2. *cap.* 19 Auguſtus Cæſar genitivas

tivas notas diſperſas per pectus & alvum in ordinem & numerum cæleſtis Vrſæ habuit *Sueton.* Scanderbegus effigiem gladii in dextro brachio ex utero materno tulit. *Pontan. l. 2. belli Neapol.* Iohannes Fridericus Elector Saxoniæ crucem auream in dorſo habebat, futuræ calamitatis indicium. *Bucholc. in Chronol.* Iacobus Magnæ Britanniæ Rex leonem, gladium, & coronam tulit. *Camer. Hor. ſubciſ. Cent. 3. c. 42.* Corzanorum Reges ſignum nigræ Aquilæ in humero portant. *Marcus Venetus.* De Auſtriacæ vero familiæ principibus fama eſt, (alii non tradunt) crucem auream, id eſt pilos candidos in modum crucis protractos geſtare. *Felix Fabr. Hiſtor. Suev. l. 1. cap. 15.* Ludovicus Vngariæ Rex ſine extrema cute quam ἐπιδερμίδα vocant, editus eſt. Diadumenus Macrini, Imperatoris filius diadema in capite cum naſceretur, habuit, quod, veris intercedentibus nervis non potuit rumpi. *Cuſpinian.* Agrippæ in naſcendo non caput, ſed pedes primum exivere. *Plin. l. 7. c. 8.* In uterum protinus reverſus infans, Sagunti quo anno ab Hannibale deleta eſt. *Plin. l. 7. c. 3.* Gorgius Epirota, fortis & clarus vir, in funere matris ſuæ utero elapſus, inopinato vagitu ſuo lectum ferentes conſiſtere coegit, novumque ſpectaculum patriæ præbuit, non tantum ex ipſo genitricis rogo lucem, ſed & cunas aſſecutus. *Valer. l. 1. c. 6.* Quidam viri ultra octogeſimum annum gignunt. Nam & Maſaniſſa poſt eum ſex genuit liberos, & nobilis Francus filium & filiā. *Camerar.* Viſæ & fæminæ quæ quinquageſimo peperere anno. Sed & in puerili quibuſdam id accidit ætatæ. *Albertus* enim *Magnus l. 4. ſentent.* nono quandam anno redditam prægnantem, peperiſſe decimo ſcribit. *Plinius* vero *l. 7. cap. 2.* ſeptimo quaſdam parere, ac ſemel tantum, ſenio autem confectas, quadrageſimum annum non excedere, eaſque Macrobiis junctas, commemorat. Puerum vero decennem mulierculam imprægnaſſe *Rhodig. Antiq. l. 14. c. 18.* author eſt. Nonnullæ ſecundo, tertio, & quarto menſe poſt priorem fœtum, fœtū edidere vitalem. Vnius mulieris, quę bis intra duorum menſium ſpacium enixa eſt,

men-

mentionem facit *Nancelius l. 8. Analog.* Aliæ nonniſi aperto Chirurgi opera utero patere potuere. Quater cuidam exciſum, quatuor diverſos edidiſſe fætus, apud *Schenckium* invenies. E Proculo Cæſare centum virgines intra dies quindecim fætum concepere. *Plin. l. 7. c. 32.* In Picæno puer cum ſex dentibus natus eſt *Bonfin. Decad. 3. l. 8.* Pruſiæ vero Bythiniarum Regis filius illorum loco continui oſſis ſoliditatem habuit. *Solin. cap. 3.* Nonnulli ita naſcuntur, ut aures quandocunque motitare poſſint. *Zoroaſter* ridens naſci viſus eſt. Sed ſatis de his, pergamus ad alia.

CAPUT VI.

DE ACTIONE VITALI.

ARTICULUS I.

DE CORDE.

COr in nonnullis deſideratum eſt, ſi in Avicennæ nullum eſt teſtimonio mendum. *Rhodig. l. 4. cap. 16.* Cæſari certe dictatori, quo primum die in veſte purpurea proceſſit, ſacrificanti bis in extis defuit. *Pliu. l. 11. cap. 37.* Bina in quibuſdam animalibus reperiri perdicum Paphlagoniarum exemplo agnoſcitur. Deſideratum in quibuſdam ſiniſtrum ventriculum, cartilagineum in nonnullis repertum ſeptum, *Columb. l. 15. Anatomiæ* obſervavit. Os in eo in duobus virorum cadaveribus *Gemma l. 2. Ciclog.* deprehendit: Calculos quantitate piſorum *Wier. l. 4. de præſtigiis Dæmon. cap. 16.* Ariſtomenes Meſſenius, qui trecentos Lacedæmonios interfecerat, & aliquoties captus, aliquoties etiam elapſus erat, hirſutum habuit. *Valer. Maxim. l. 1. c. 8.* Idem de latrone quodam refert *Benivenius c. 33. de abditis.* Pericardium, ſeu burſa in qua ſitum eſt, interdum deficere poteſt. Defeciſſe in juvene, & ideo Syncopen paſſum *Columbus l. 15. Anatom.* annotavit. Vulnus interdum excitare poſſe, nec letha-